T083 TKL 1 (59) 1509 Luận Đại Trí Độ 35.Giải Thích Chín Tướng

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 21 1

35-GIAÛI THÍCH CHÍN TÖÔÛNG

KINH: Chín töôûng laø töôûng sình, töôûng hoaïi, töôûng maùu chaûy, töôûng muû thuùi raû, töôûng baàm xanh, töôûng truøng aên, töôûng tan raõ, töôûng xöông traéng, töôûng ñoát chaùy. LUAÄN: Hoûi: Neân phaûi tröôùc tieân tu taäp chín töôûng ñeå lìa duïc, vaäy sau ñöôïc caùc thieàn, côù sao sau khi noùi caùc thieàn ñònh môùi noùi ñeán chín töôûng? Ñaùp: Tröôùc tieân ngôïi khen quaû baùo laøm cho taâm haønh giaû vui, chín töôûng tuy laø baát tònh, nhöng vì ngöôøi tham quaû baùo thieàn ñònh neân chaéc chaén taäp haønh theo. Hoûi: Haønh giaû laøm theá naøo ñeå quaùn chín söï, laø sình tröôùng... ? Ñaùp: Haønh giaû tröôùc tieân giöõ giôùi thanh tònh, khieán taâm khoâng hoái tieác, neân deã laõnh thoï pheùp quaùn, coù theå phaù caùc giaëc phieàn naõo daâm duïc. Quaùn ngöôøi khi môùi cheát, noùi lôøi troái traên, thôû ra khoâng trôû laïi laø cheát. Caû nhaø kinh ñoäng, gaøo khoùc keâu trôøi, noùi môùi ñoù maø ñaõ ñi ñaâu roài! Khí döùt thaân laïnh, khoâng coøn bieát gì. Ñoù laø ñaùng sôï nhaát, khoâng nôi naøo coù theå traùnh khoûi. Ví nhö luùc kieáp taän löûa ñoát chaùy, khoâng coù gì soùt laïi, nhö noùi: Cheát ñeán khoâng giaøu ngheøo, Khoâng sieâng tu thieän aùc, Khoâng sang cuõng khoâng heøn, Giaø treû khoâng ai khoûi, Khoâng caàu xin cöùu ñöôïc, Doái traù cuõng khoâng khoûi, Choáng ñôõ cuõng khoâng xong, Khoâng nôi naøo thoaùt khoûi. Cheát laø nôi vónh vieãn lìa aân aùi, taát caû keû coù soáng raát gheùt, tuy raát gheùt maø khoâng ai thoaùt ñöôïc. Thaân ta khoâng bao laâu, aét phaûi nhö vaäy, ñoàng nhö caây ñaù, khoâng hay bieát gì. Ta nay khoâng neân tham ñaém nguõ duïc, thình lình cheát ñeán, ñoàng nhö traâu deâ, traâu deâ laø caàm thuù, tuy troâng thaáy con khaùc cheát, vaãn chaïy nhaõy keâu roáng, khoâng töï giaùc tri, coøn ta ñaõ ñöôïc laøm thaân ngöôøi, phaân bieät bieát toát xaáu, haõy neân tìm caàu phaùp cam loà baát töû, nhö noùi: Thaân saùu caên ñaày ñuû, Trí soi cuõng saùng lanh, Maø khoâng caàu Ñaïo phaùp, Luoáng thoï thaân Trí tueä,

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 21 2

Caàm thuù ñeàu cuõng bieát, Duïc laïc ñeå töï vui, Maø khoâng bieát phöông tieän, Vì Ñaïo tu thieän söï, Ñaõ ñöôïc laøm thaân ngöôøi, Maø chæ töï buoâng lung, Khoâng bieát tu thieän söï, Vôùi caàm thuù khaùc gì, Chuùng sanh ba ñöôøng aùc, Khoâng ñöôïc tu thieän ñaïo, Ñaõ ñöôïc thaân ngöôøi ñaây, Haõy gaéng töï ích lôïi. Haønh giaû ñi ñeán thaây cheát, thaáy thaây cheát sình tröôùng, nhö ñaûy da ñöïng gioù, khaùc vôùi töôùng cuõ, taâm sanh nhaøm sôï raèng, thaân ta cuõng seõ nhö vaäy, khoâng khoûi ñieàu ñoù. Thöùc laøm chuû trong thaân, sai khieán thaân naøy thaáy, nghe, noùi naêng, taïo toäi, taïo phöôùc, do ñoù töï phoùng tuùng ñeå ñi veà ñaâu, maø nay chæ thaáy nhaø troáng coøn ñoù! Thaân naøy töôùng toát, da mòn maøy ngaøi, maét daøi muõi thaúng, traùn ngang maøy cao, daùng ñeïp nhö vaäy, khieán taâm ngöôøi

meâ laàm, maø nay chæ thaáy phình chöôùng, ñeïp ôû choã naøo? Töôùng nam hay nöõ, cuõng khoâng theå bieát. Quaùn nhö vaäy roài, maéng traùch taâm ñaém duïc, caùi ñaûy phaân thuùi naøy, sình tröôùng ñaùng gheùt, ñaâu ñuû ñeå tham tröôùc. Thaây cheát bò gioù noùng lôùn daàn leân, raõ hoaïi ra treân ñaát, naêm taïng, phaân nöôùc tieåu, maùu muû chaûy ra, hieän baøy töôùng xaáu. Haønh giaû thuû laáy töôùng raõ hoaïi aáy ñeå so vôùi thaân mình raèng ta cuõng nhö theá, ñeàu coù caùc vaät aáy, khoâng khaùc gì ñaây. Ta thaät raát ngu, bò caùi ñaûy phaân da moûng naøy doái gaït, nhö con thieâu thaân vaøo löûa, chæ vì tham aùnh saùng khoâng bieát chaùy thaân; ñaõ bò raõ hoaïi, töôùng nam nöõ tieâu. Ñieàu ta ñaém tröôùc cuõng ñeàu gioáng nhö vaäy; thaây cheát ñaõ hoaïi, thòt maùu traøn lan; hoaëc bò gaäy ñaùnh cheát, xanh baàm vaøng ñoû, hoaëc maët trôøi noùng baàm ñen. Laáy ñuû caùc töôùng aáy, ñeå quaùn ñieàu ta ñaém tröôùc nhö nhöõng saéc ñoû traéng tònh khieát ñoan chính, coù khaùc gì vôùi ñaây? Ñaõ thaáy xanh baàm vaøng ñoû, chim thuù chaúng aên, chaúng choân chaúng daáu, thì chaúng bao laâu tieâu raõ, caùc truøng ruùc aên. Haønh giaû thaáy nhö vaäy roài, nghó thaây cheát aáy, voán coù saéc ñeïp, höông toát xoa thaân, maëc ñoà y phuïc cao quí, trang söùc luïa hoa, maø nay chæ thuùi hoâi, tieâu muïc boâi baån, ñaây môùi laø phaàn ñuùng thaät, coøn söï trang söùc tröôùc kia, ñeàu laø giaû möôïn. Neáu khoâng ñoát khoâng choân maø ñem boû ñoàng troáng, bò chim thuù aên, chim moùc maét, choù xeù tay chaân, coïp soùi moi buïng, raùch naùt, böøa baûi treân ñaát, coù caùi heát coù caùi chöa heát. Haønh giaû thaáy roài, taâm sanh

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 21 3

yù töôûng nhaøm gôùm, suy nghó thaây aáy khi chöa bieán hoaïi, laø choã ngöôøi ta öa ñaém, maø nay baïi hoaïi, khoâng coøn töôùng cuõ, chæ thaáy böøa baõi, laøm choã chim thuù aên, raát ñaùng gheùt sôï! Caàm thuù ñi roài, gioù thoåi, maët trôøi ñoát, gaân coát ñöùt lìa, moãi thöù moãi choã. Haønh giaû suy nghó, voán thaáy thaân do hoøa hôïp maø coù thaân töôùng, ñeàu coù theå phaân bieät nam nöõ, nay ñaõ ly taùn, moãi thöù moãi nôi, khoâng coøn hoøa hôïp, thaân töôùng cuõng khoâng, ñeàu khaùc vôùi cuõ, choã ñaùng öa ñaém, nay ôû nôi ñaâu? Thaân ñaõ lìa tan, nôi nôi coøn xöông traéng, chim thuù ñaõ aên heát, chæ coøn laïi xöông. Quaùn ngöôøi xöông aáy, aáy goïi laø coát töôûng. Coát töôûng coù hai caùch: moät laø ngöôøi xöông gaân xöông lieàn nhau, hai laø xöông gaân chia lìa. Quaùn gaân xöông lieàn nhau laø phaù töôùng nam nöõ, daøi ngaén, saéc ñeïp, mòn trôn. Quaùn gaân xöông chia lìa laø phaù thaät töôùng caên baûn veà chuùng sanh. Coát töôûng laïi coù hai thöù: moät laø tònh, hai laø baát tònh. Tònh laø laâu ngaøy xöông traéng saïch, khoâng maùu khoâng môõ, saéc traéng nhö tuyeát. Baát tònh laø maùu thöøa boâi baån, môõ cao chöa heát. Haønh giaû ñi ñeán trong röøng thaây, hoaëc thaáy coû caây chaát ñoáng, thieâu ñoát töû thi, buïng vôõ maét loài, da saéc chaùy ñen, raát ñaùng chaùn sôï. Trong giaây laùt bieán thaønh tro than. Haønh giaû thuû laáy yù töôûng veà töôùng chaùy aáy, suy nghó khi thaân naøy chöa döùt, taém röûa xoa höông ñeo hoa, naêm duïc vui thích, nay bò löûa ñoát, quaù hôn binh ñao, thaây naøy khi môùi cheát, hình coøn gioáng ngöôøi, bò löûa ñoát giaây laùt, töôùng cuû ñeàu bieán maát. Heát thaûy ñaõ coù thaân, ñeàu trôû veà voâ

thöôøng, ta cuõng nhö theá. Quaùn chín töôûng aáy thì döùt caùc phieàn naõo, ñoái vôùi vieäc döùt daâm duïc laø phaùp hay hôn caû. Vì ñeå döùt daâm duïc neân noùi chín töôûng aáy. Hoûi: Noùi möôøi töôûng laø töôûng voâ thöôøng, töôûng khoå, töôûng voâ ngaõ, töôûng aên baát tònh, töôûng cheát, töôûng baát tònh, töôûng ñoaïn, töôûng ly duïc, töôûng taän, ñeå döùt tröø vieäc gì? Ñaùp: Cuõng ñeå döùt ba ñoäc daâm duïc... Hoûi: Neáu nhö vaäy giöõa hai töôûng coù gì sai khaùc? Ñaùp: Chín töôûng laø ñeå ngaên khoûi bò daâm duïc che laáp, khi chöa ñöôïc thieàn ñònh. Coøn möôøi töôûng laø coù theå tröø dieät ba ñoäc daâm duïc... chín töôûng nhö troùi giaëc, möôøi töôûng nhö cheùm gieát. Chín töôûng laø sô hoïc, möôøi töôûng laø thaønh töïu. Laïi nöõa, trong möôøi töôûng aáy, baát tònh töôûng thu nhieáp caû chín töôûng. Coù ngöôøi noùi: trong möôøi töôûng, töôûng baát tònh, töôûng aên ñoà baát tònh, töôûng theá gian khoâng theå vui ñaõ goàm ñuû chín töôûng. Laïi coù ngöôøi noùi: Möôøi töôûng, chín töôûng ñoàng ñeå lìa duïc, ñeàu vì

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 21 4

Nieát-baøn. Vì sao? Vì töôûng cheát ñaàu laø trong giaây laùt ñoäng chuyeån noùi naêng boång nhieân ñaõ cheát, thaân theå sình tröôùng tieâu hoaïi phaân taùn, moãi moãi ñoåi khaùc, aáy laø töôûng voâ thöôøng, neáu ñaém tröôùc phaùp aáy, khi voâ thöôøng tieâu hoaïi, töùc laø ñau khoå. Neáu voâ thöôøng khoå, khoâng ñöôïc töï taïi, aáy thôøi voâ ngaõ. Baát tònh, voâ thöôøng, khoå, voâ ngaõ, thì khoâng theå vui. Quaùn thaân nhö vaäy, ñoà aên tuy ôû mieäng, nöôùc daõi töø oùc chaûy xuoáng, cuøng nöôùc mieáng hoøa hôïp thaønh vò, maø nuoát vôùi nhaû nhö nhau, khi xuoáng vaøo trong buïng, töùc ñoù laø töôûng veà aên baát tònh. Do chín töôûng naøy, quaùn thaáy thaân thöôøng bieán ñoåi, tieâu dieät trong töøng nieäm, töùc laø töôûng veà töôùng cheát. Do chín töôûng naøy maø nhaøm chaùn caùi vui theá gian, bieát phieàn naõo döùt thì an oån tòch dieät, töùc laø töôûng veà töôùng döùt. Do chín töôûng naøy maø ngaên ngöøa caùc phieàn naõo, töùc laø töôûng veà töôùng xa lìa. Do chín töôûng naøy maø nhaøm chaùn theá gian, bieát thaân nguõ uaån naøy dieät roài khoâng coøn sanh trôû laïi, choã aáy an oån, töùc laø töôûng taän. Laïi nöõa, chín töôûng laø nhaân, möôøi töôûng laø quaû. Do ñoù neân chín töôûng tröôùc, möôøi töôûng sau. Laïi nöõa, chín töôûng laø cöûa ngoaøi, möôøi töôûng laø cöûa trong. Theá neân Kinh noùi hai cöûa cam loà: moät laø cöûa baát tònh, hai laø cöûa An-na-baùt-na (Anapanasati: nieäm hôi thôû ra vaøo). Chín töôûng naøy tröø baûy thöù nhieãm tröôùc cuûa con ngöôøi: hoaëc coù ngöôøi nhieãm tröôùc saéc, hoaëc ñoû hoaëc traéng, hoaëc ñoû traéng, hoaëc vaøng hoaëc ñen. Hoaëc coù ngöôøi khoâng nhieãm tröôùc saéc, chæ nhieãm tröôùc hình dung, da mòn, ngoùn tay thon, maét daøi, maøy cao. Hoaëc coù ngöôøi khoâng nhieãm tröôùc dung, saéc, chæ nhieãm tröôùc oai nghi tôùi, döøng, ngoài, daäy, ñi, ôû, leã baùi, cuùi ngöôùc, döông maøy, nhíu mi, gaàn guûi, ñeø xoa. Hoaëc coù ngöôøi khoâng nhieãm tröôùc dung saéc oai nghi, chæ nhieãm tröôùc caùch noùi naêng, tieáng eâm, lôøi ñeïp, tuøy thôøi maø noùi, hôïp yù, vaâng theo yù chæ, hay ñoäng loøng ngöôøi. Hoaëc coù ngöôøi khoâng nhieãm tröôùc dung saéc, oai nghi, tieáng eâm, chæ nhieãm tröôùc söï xuùc chaïm mòn trôn, da dòu, cô meàm, luùc noùng thaân maùt, luùc laïnh mình aám. Hoaëc coù ngöôøi nhieãm tröôùc caû naêm

ñieàu treân. Hoaëc coù ngöôøi khoâng nhieãm tröôùc naêm ñieàu treân, chæ nhieãm tröôùc töôùng ngöôøi hoaëc nam hoaëc nöõ, daàu coù ñöôïc saùu thöù duïc nhieãm treân, maø khoâng gaëp ñöôïc ngöôøi mình öa ñaém, nhöng khoâng giaûi ñöôïc, beøn boû heát naêm thöù duïc laïc aùi troïng cuûa theá gian, maø cheát theo ngöôøi ñoù. Töôûng veà töôùng cheát thì phaàn nhieàu tröø ñöôïc taâm öa ñaém veà oai nghi, noùi naêng. Töôûng veà töôùng sình tröôùng, töôùng tieâu hoaïi, töôùng truøng

aên, töôùng phaân taùn, thì phaàn nhieàu tröø ñöôïc taâm öa ñaém veà hình dung. Töôûng veà töôùng huyeát khoâ, töôùng baàm xanh, tieâu muïc, thì phaàn nhieàu tröø ñöôïc taâm öa ñaém saéc. Töôûng veà töôùng xöông traéng, ñoát chaùy, thì phaàn nhieàu tröø ñöôïc taâm öa ñaém mòn trôn. Caû chín töôûng thì tröø ñöôïc caû caùc thöù öa ñaém hoãn taïp vaø ngöôøi mình öa thích. Töôûng veà töôùng truøng aên, töôùng phaân taùn, töôùng xöông traéng, thì khaép tröø ñöôïc taâm öa ñaém ngöôøi. Vì trong töôùng truøng aên dö taøn xöông traéng ly taùn aáy, khoâng thaáy coù ngöôøi ñeå coù theå öa ñaém. Do chín töôûng quaùn aáy maø xa lìa taâm aùi nhieãm, saân vaø si cuõng moûng bôùt. Trong baát tònh ñieân ñaûo töôûng laø tònh, vì si neân ñaém tröôùc thaân. Nay laáy chín töôûng naøy, chia cheû trong thaân, thaáy roõ thaân töôùng, neân taâm ngu si moûng, taâm ngu si moûng thì tham duïc moûng, tham duïc moûng thì saân cuõng moûng. Vì côù sao? Ngöôøi vì tham thaân neân sanh saân, nay quaùn thaân baát tònh, taâm nhaøm chaùn neân khoâng coøn tham thaân, khoâng tham thaân neân khoâng coøn sanh saân. Ba ñoäc moûng neân heát thaûy chín möôi taùm nuùi kieát söû rung ñoäng, daàn daàn taêng taán caùch tu ñaïo naøy, duøng Kim cang tam-muoäi xoâ naùt nuùi kieát söû. Chín töôûng tuy laø baát tònh quaùn, maø nöông noù coù theå thaønh ñaïi söï; ví nhö thaây thuùi giöõa bieån caû, ngöôøi bò chìm nöông laáy ñoù ñöôïc leân bôø. Hoûi: Chín töôûng naøy coù tính gì? Coù duyeân gì? Nhieáp vaøo xöù naøo? Ñaùp: Coù tính thuû töôûng, duyeân thaân ôû Duïc giôùi, nhieáp saéc töôûng uaån, cuõng laø ít phaàn cuûa thaân nieäm xöù, hoaëc nhieáp vaøo Duïc giôùi, hoaëc Sô thieàn, Nhò thieàn, Töù thieàn. Ngöôøi taâm taùn loaïn chöa ly duïc maø tu ñaéc thì heä thuoäc Duïc giôùi, ngöôøi taâm ly duïc tu ñaéc, thì heä thuoäc Saéc giôùi. Taùm töôûng nhö sình tröôùng... thì nhieáp thuoäc Duïc giôùi, Sô thieàn, Nhò thieàn. Töôûng xöông saïch thì nhieáp vaøo Duïc giôùi, Sô thieàn, Nhò thieàn, Töù thieàn. Trong ñeä Tam thieàn thì vui nhieàu, neân khoâng coù chín töôûng naøy. Chín töôûng naøy laø cöûa môû ra cho thaân nieäm xöù, thaân nieäm xöù laø cöûa môû ra cho ba nieäm xöù kia. Boán nieäm xöù naøy laø cöûa môû ra Ba möôi baûy ñaïo phaåm, Ba möôi baûy ñaïo phaåm laø cöûa môû ra thaønh Nieát-baøn. Vaøo Nieát-baøn thì lìa heát thaûy caùc khoå öu naõo, vì döùt heát nguõ uaån nhaân duyeân neân thoï höôûng Nieát-baøn thöôøng laïc. Hoûi: Ngöôøi Thanh vaên quaùn nhö vaäy, thì nhaøm chaùn lìa duïc, mau vaøo Nieát-baøn. Boà-taùt thöông xoùt heát thaûy chuùng sanh, taäp heát thaûy Phaät phaùp, ñoä heát thaûy chuùng sanh, khoâng caàu mau vaøo Nieát-baøn maø vaãn quaùn chín töôûng aáy, sao khoâng rôi vaøo choã chöùng quaû Nhò thöøa? Ñaùp: Boà-taùt sanh taâm thöông xoùt ñoái vôùi chuùng sanh, bieát chuùng sanh do ba ñoäc neân phaûi thoï thaân ñôøi naøy, ñôøi sau, taâm

thoáng khoå. Ba

ñoäc aáy khoâng bao giôø töï dieät, cuõng khoâng theå do leõ gì khaùc maø dieät ñöôïc, maø chæ quaùn töôûng thaân trong ngoaøi ñang ñaém tröôùc, vaäy sau môùi coù theå tröø. Do leõ aáy, Boà-taùt muoán dieät ñoäc daâm duïc aáy neân quaùn chín töôûng. Nhö ngöôøi thöông keû beänh maø hoøa hieäp caùc vò thuoác ñeå chöõa. Boà-taùt cuõng nhö vaäy, vì chuùng sanh ñaém saéc neân daïy töôûng töôùng baàm xanh..., tuøy theo choã ñaém tröôùc maø phaân bieät caùc töôùng, nhö tröôùc ñaõ noùi, aáy laø Boà- taùt thöïc haønh quaùn chín töôûng. Laïi nöõa, Boà-taùt laáy taâm ñaïi töø bi, tu haønh chín töôûng naøy vôùi suy nghó raèng: ta chöa ñaày ñuû taát caû Phaät phaùp, khoâng vaøo Nieát-baøn, ñaây laø moät phaùp moân, ta khoâng neân ôû an trong moät phaùp moân naøy, ta seõ hoïc heát thaûy phaùp moân. Vì theá neân Boà-taùt tu haønh quaùn chín töôûng, khoâng trôû ngaïi. Boà-taùt tu haønh chín töôûng naøy, coù khi khôûi taâm nhaøm chaùn, nghó raèng thaân baát tònh nhö vaày ñaùng gheùt ñaùng sôï, muoán mau vaøo Nieát-baøn. Baáy giôø Boà-taùt lieàn nghó raèng: möôøi phöông chö Phaät thuyeát heát thaûy phaùp töôùng khoâng, trong khoâng, coøn khoâng coù voâ thöôøng, huoáng gì coù baát tònh? Chæ vì muoán phaù voïng töôûng ñieân ñaûo veà tònh, neân taäp haønh quaùn baát tònh, bieát baát tònh naøy ñeàu do nhaân duyeân hoøa hieäp sanh, khoâng coù töï taùnh, ñeàu trôû veà töôùng khoâng, nay ta khoâng neân chaáp thuû phaùp baát tònh do nhaân duyeân hoøa hieäp sanh voâ töï taùnh aáy, ñeå muoán mau vaøo Nieát- baøn. Trong Kinh cuõng coù daïy: Neáu trong saéc khoâng coù töôùng vò ngoït thì chuùng sanh khoâng neân ñaém tröôùc saéc, nhöng vì trong saéc coù muøi vò ngoït neân chuùng sanh khôûi taâm ñaém tröôùc. Neáu saéc khoâng coù toäi loãi, thì chuùng sanh cuõng khoâng ai nhaøm chaùn saéc, nhöng vì saéc thaät coù toäi loãi, cho neân quaùn saéc thì nhaøm chaùn. Neáu trong saéc khoâng coù töôùng xuaát ly, thì chuùng sanh cuõng khoâng theå giaûi thoaùt ñoái vôùi saéc, nhöng vì saéc coù töôùng xuaát ly, neân chuùng sanh ñöôïc giaûi thoaùt ñoái vôùi saéc. Muøi vò laø nhaân duyeân cuûa töôùng tònh, vì theá neân Boà-taùt khoâng chìm ôû trong baát tònh, ñeå sôùm vaøo Nieát-baøn. Nghóa cuûa chín töôûng ñaõ phaân bieät xong. --------o0o----------

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.